

Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego
z dnia 10 maja 2021 roku
w sprawie RLKS 2023-2030

Jak wynika z informacji podanych przez IZ RPOWP pula środków finansowych przewidziana w nowej perspektywie dla województwa podlaskiego to 743 mln euro na projekty twarde w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i 249 mln euro na projekty miękkie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Województwo podlaskie skorzysta też z dodatkowych środków z programu dostępnego wyłącznie dla regionów Polski Wschodniej i będzie to aż 2,5 mln euro. Ponadto jednym z działań, które realizowane będzie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest „LEADER”, czyli wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS).

Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego stoi na stanowisku, że kontynuacja realizowanego od wielu lat podejścia LEADER/RLKS, jest ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej. Dotychczas RLKS był wdrażany w naszym województwie w innowacyjnej formule - wielofunduszowej bezpośredniej. Postrzegamy to jako cenną inicjatywę oddolną, w realizacji której wszystkie gminy województwa podlaskiego były zaangażowane od samego początku. W partycypacyjny sposób tworzyliśmy Lokalne Strategie Rozwoju, w których identyfikowaliśmy istotne problemy i bariery rozwojowe naszych gmin i wspólnie szukaliśmy sposobów na najbardziej optymalne rozwiązania tych problemów. Na uwagę zasługuje wypracowany dotychczas mechanizm wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju, gdzie biura LGD posiadające odpowiedni potencjał osobowy stały się ogniwem łączącym beneficjentów (gminy i ich jednostki organizacyjne) z IZ RPO WP.

Podejście LEADER jest dobrym narzędziem partnerstwa na rzecz wzmocnienia dobrego zarządzania obszarami wiejskimi i stanowi jedyny instrument, który sprowadził proces decyzyjny, dotyczący finansowania europejskiego, do poziomu lokalnego. Stosując podejście LEADER, społeczności lokalne przyjęły odpowiedzialność za decydowanie i kształtowanie własnego środowiska życia i pracy. Jesteśmy przekonani, że ta inicjatywa społeczności i ich rola w rozwoju obszarów wiejskich powinna dalej się rozwijać. Wyzwaniem dla polityki regionalnej jest zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego podregionów oraz przeciwdziałanie kumulacji problemów społeczno-gospodarczych, szczególnie na obszarach peryferyjnych, położonych z dala od dużych ośrodków miejskich i na styku województw. Zdiagnozowano, że obszarami największej koncentracji problemów rozwojowych i w największym stopniu zagrożonymi trwałą marginalizacją są skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast. Natomiast podejście LEADER jest niezależnym, godnym zaufania, kreatywnym, dobrze znanym i zorientowanym na rozwiązywanie problemów ruchem opartym na społecznym poczuciu własności, oraz działającym na rzecz mądrych, aktywnych społeczności wiejskich, które troszczą się o zaspokojenie potrzeb swoich członków. Działania w ramach podejścia LEADER są bardziej widoczne, realizowane przez „przez ludzi dla ludzi”. Lokalne Grupy Działania (LGD) stanowią bowiem podstawę rozwoju regionalnego. Strategie rozwoju lokalnego tworzone są z uwzględnieniem prawdziwych potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich i realizowane przez na prawdę autonomiczne LGD.

Obecnie w rozwoju obszarów wiejskich wzrasta znaczenie zielonej gospodarki, włączenia społecznego, klastrów regionalnych, powiązań miejsko-wiejskich, inteligentnych rozwiązań i technologii informacyjnych. LGD są promotorami innowacyjnych rozwiązań w tych dziedzinach. Wiele obszarów LGD wybrało innowacje jako kluczowy komponent i siłę sprawczą realizacji lokalnych strategii rozwoju oraz przyspieszenia tego rozwoju, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Musimy jednak być świadomi, że innowacja i „rozwój oparty na wiedzy” nie powinny być narzucane odgórnie jako recepta na rozwiązanie wszystkich problemów obszarów wiejskich. Innowacyjność jest jednym z integralnych elementów podejścia LEADER, który wspólnoty wiejskie powinny realizować samodzielnie, stosując własną motywację i oceniając swoje potrzeby w tym zakresie. Lokalnym grupom działania należy zapewnić wystarczające środki i warunki do rozwijania własnych możliwości wspierania innowacji oddolnie oraz organizowania współpracy sieciowej i szkoleń wymaganych dla lokalnych interesariuszy. LGD są organizacjami działającymi na rzecz rozwoju swojego obszaru. Mają one bezpośrednie powiązania z przedsiębiorstwami rolnymi, gminami i społeczeństwem obywatelskim w celu budowy większego potencjału w obszarach w oparciu o zasoby lokalne i regionalne oraz umiejętności mieszkańców..

Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego popiera wielofunduszowy kierunek podejścia LEADER/RLKS jako instrumentu terytorialnego, stwarzającego o wiele większe i bardziej komplementarne możliwości wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju. Realizacja RLKS w formule wielofunduszowej bezpośredniej wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030 wspierając realizację Celu operacyjnego 3.2. *Kapitał Społeczny: Wyznaczenie celu operacyjnego dotyczącego kapitału społecznego służy podkreśleniu znaczenia umiejętności współpracy opartej na zaufaniu dla realizacji różnorodnych celów. Kapitał społeczny traktowany jest jako ważny czynnik rozwoju regionów. Ścieżkę do budowania kapitału społecznego tworzą działania ukierunkowane na kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich oraz wspieranie dialogu społecznego”.*

Mając powyższe na uwadze w imieniu gmin wiejskich i miejsko-wiejskich stowarzyszonych w Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego wnosimy o zapewnienie finansowania RLKS w formule wielofunduszowej bezpośredniej na poziomie nie niższym niż w poprzednim okresie programowania. Ponadto deklarujemy, że w ramach struktur samorządowych w dalszym ciągu będziemy podejmować wszelkie działania na rzecz rozwoju naszego województwa.

Przewodniczący Zarządu

Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego

Grzegorz Jakuc

